

TIC BRNO

T0 JE: Staré Brno

Staré Brno

Původní tržová osada, založená u brodu řeky Svratky před více než tisíci lety, má dnes zcela jiný ráz. O dávných časech svědčí zbytky románské rotundy, které byly odhaleny v areálu augustiniánského opatství. To bylo v minulosti výrazným hybatelem aktivního kulturního života v Brně; klášter i bazilika se zahradami dodávají Starému Brnu nezaměnitelný *genius loci*. V klášteře působil kromě Gregora Johanna Mendela, zakladatele genetiky, také například Leoš Janáček, moravský skladatel světového renomé. Ke klášteru patřily také pivovarnické prostory, které na Mendlově náměstí stojí dodnes.

Gotická stavba baziliky, zvoucí ke zklidnění, stojí v samotném srdci čtvrti. Toto centrum tvoří Mendlovo náměstí neboli Mendlák, frekventovaná křižovatka tramvají, autobusů a trolejbusů a přístupní stanice do dalších částí města. Ještě nedávno tomu tak nebylo. Mendlovo náměstí bylo v první polovině 20. století malebným náměstíčkem s romantickými zákoutími. Po druhé světové válce zanedbanou část měla přivést k modernosti asanace. Byla zbořena klasicistní radnice, vedlejší tok Svratky byl zasypán, zmizely i další významné budovy. Staré Brno tak přišlo o mnoho ze svého charakteru.

V dnešní době se vyvíjí plány ke zkvalitnění a respektující vizuální přeměně tohoto tak rušného místa.

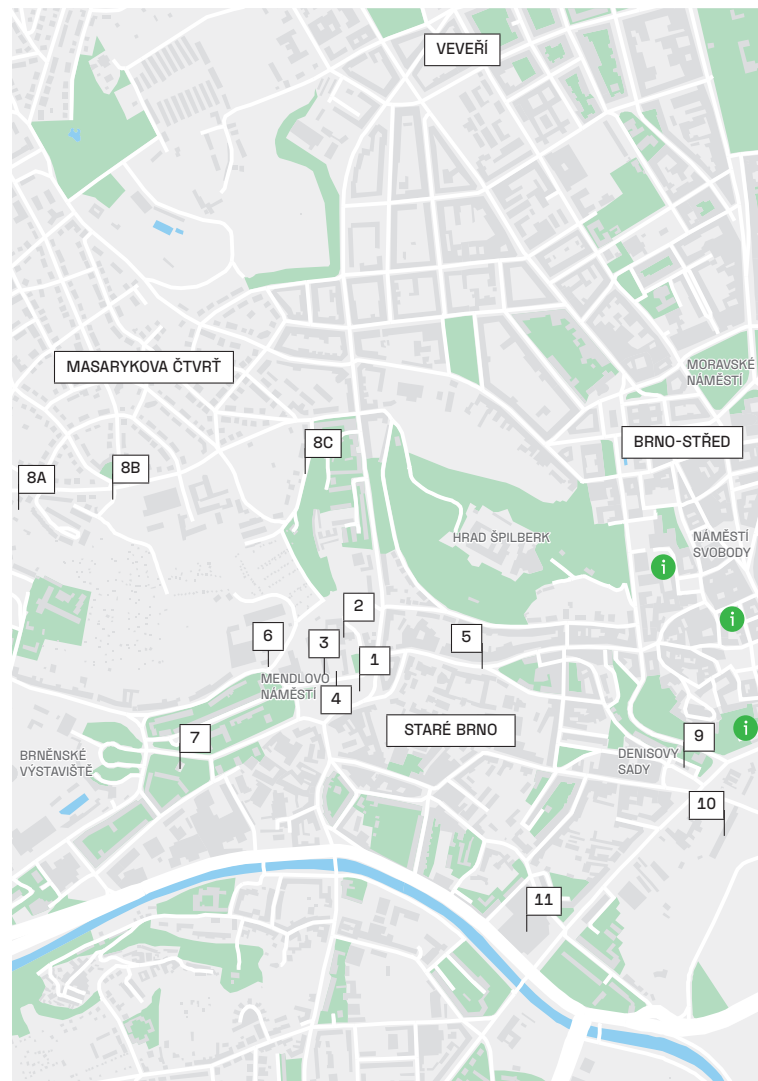
Z Mendlova náměstí vedou ulice na různá atraktivní místa: stoupající ulice Peckařská kolem Fakultní nemocnice u sv. Anny, přes dům č. 10, kde žil architekt Ernst Wiesner (1890–1971), až do centra města nebo jihozápadně směřující Veletržní s Letohrádkem Mitrovských, která končí u brněnského výstaviště.

I v této části Brna můžeme kromě starobylých staveb nalézt také funkcionalistické objekty – např. Tomešovu vilu, na jižní straně pak Městské lázně na ulici Kopečná nebo Základní školu Křídlovická.

Aktuální podoba ohraničení čtvrti existuje od katastrální reformy z let 1966–1969. Staré Brno je součástí městské části Brno-střed.

[Chcete se dozvědět víc? Přijďte na tematické prohlídky, které pořádá TIC BRNO, a projděte si zajímavé části Brna s průvodcem!](#)

[Více na www.ticbrno.cz.](http://www.ticbrno.cz)

Mendlovo náměstí

Mendlovo náměstí tvoří pomyslný střed Starého Brna. Náměstí doznalo velkých změn během druhé světové války, kdy bylo poničeno nálety, a na konci 50. let 20. stol., kdy se z náměstí s mlýnským náhonem stala necitlivou přestavbou rušná křižovatka hromadné dopravy. Byla zbouřána velká část původní zástavby včetně plovárny přestavěné podle návrhu Bohuslava Fuchse i starobrněnské radnice. V roce 2018 zde byl upraven park, vzniklo posezení s občerstvením a veřejné WC.

Je plánována další rekonstrukce, která má zajistit zklidnění dopravy a více místa pro setkávání a odpočinek.

Mendlovo nám.
MHD: Mendlovo nám. (tram, trolejbus, bus)

Bazilika Nanebevzetí Panny Marie

Klenot gotické architektury a dominanta Mendlova náměstí byla založena roku 1323, kdy ji společně s přilehlým klášteřem cisterciáků nechala postavit královna vdova Eliška Rejčková. Barokizovaný interiéř skrývá skvosty – stříbrný oltář a obraz Panny Marie Svatotomské, ochránkyně Brna. Obraz daroval augustiniánům, kteří si jej sem pak přinesli z kostela sv. Tomáše, král Karel IV. Místo odpočinku mecenášky, Elišky Rejčky, je vyznačeno v dlažbě chrámu písmenem E

s korunkou. Chrám se honosí titulem „basilica minor“ udíleným papežem, tedy má zvláštní postavení mezi jinými kostely. Na varhany zde hrál i samotný Leoš Janáček.

Mendlovo nám. 1a
MHD: Mendlovo nám. (tram, trolejbus, bus)
www.opatstvibrno.cz

Augustiniánský klášter a Muzeum starobrněnského opatství

Česká a polská královna Eliška Rejčková v r. 1323 založila klášter pro sestry cisterciáckého řádu. Josef II. však v rámci církevních reforem ženský klášter zrušil a věnoval ho jako náhradu za konvent augustiniánům, kteří původně sídlili na Moravském náměstí u kostela sv. Tomáše. V klášteře dnes působí mezinárodní komunita. V části kláštera se nachází Mendlovo muzeum a od roku 2018 Muzeum starobrněnského opatství, kde jsou k vidění

vzácné sakrální i profánní umělecké předměty. V červenci 2018 byla zpřístupněna také klenotnice, kde jsou vystaveny nejcennější předměty ze sbírek opatství.

Mendlovo nám. 1a
MHD: Mendlovo nám. (tram, trolejbus, bus)
www.opatstvibrno.cz

Mendelovo muzeum

Z městského hluku je možné utéct branou v horní části Mendlova náměstí. Zde se nachází poklidná zahrada s kavárnou a vstupem do Mendelova muzea, které nabízí stálou expozici o životě vědeckého velikána Gregora Johanna Mendela. Tady se návštěvník dozví o mnohostrannosti tohoto génia, jeho výzkumech i působení ve veřejném životě. Kromě ni je možné využít komentovaných prohlídek čtyř tras, dokonce také včelína, kde Mendel

choval až 50 včelstev, nebo baziliky Nanebevzetí Panny Marie. V muzeu se také konají přednášky pro veřejnost i odborné publikum.

Mendlovo nám. 1a
MHD: Mendlovo nám. (tram, trolejbus, bus)
www.mendelmuseum.muni.cz

Ulice Pekařská

Ulice Pekařská v Brně

Ulice Pekařská v Brně

Charakter ulice Pekařské byl dříve de-finován také vodním tokem, na Mendlově náměstí se nalézal Svratecký náhon, který sváděl řeku spodní části ulice. Při restrukturalizaci byl zasypán, ale voda pod povrchem stále protéká. K výrazným bodům patří i Fakultní nemocnice u svatě Anny, jejíž tradice sahá do druhé poloviny 18. století. V posledních letech se ale cíle návštěvníků ulice rozšiřují. Vzniklo zde několik zajímavých podniků, kde se prodává od módy přes analogové fotoaparáty až po minikavárny a občerstvení, díky tomu

došlo k jejímu výraznému oživení. Útěk do klidu představují boční ulice. V horní části na Pekařskou kolmo přiléhá krátká ulička Kurta Gödela, významného matematika, který se narodil právě na Pekařské, v domě číslo 5. Tím výčet slavných obyvatel nekončí, například v domě číslo 10 žil architekt Ernst Wiesner, autor Paláce Morava nebo vily Stiassní.

MHD: Nemocnice u sv. Anny, Mendlovo nebo Šilingrovo nám. (tram)
--

Ulice Pekařská v Brně

Letohrádek Mitrovských

Letohrádek Mitrovských v Brně

Jak název napovídá, jednalo se o letní sídlo určené k odpočinku rodině Mitrovských, stejně jako k pořádání společenských akcí. Klasicistní záměček byl postaven v letech 1779–1794. V půvabném sídle se setkávala šlechta, Svobodní zednáři, navštívili jej císaři Napoleon I. a František I. Původním majitelům patřil jen do roku 1813, později jej zakoupilo město. V okrasné zahradě kolem letohrádku se dříve pěstovaly ananasy a exotické rostliny, od konce 19. století si zde hrály děti – objekt totiž až do 60. let 20. století

sloužil jako mateřská škola. Dnes se zde konají výstavy, koncerty a další kulturní akce. Za návštěvu rozhodně stojí už kvůli svému zdobenému freskovému sálu a atraktivním výstavním projektům.

 Veletřzní 19
MHD: Mendlovo nám. (tram, trolejbus, bus), Výstaviště (tram), Křížkovského (bus)
www.letohradekbrno.cz

Pivovar Starobrno

Pivovar Starobrno v Brně

V Brně se mohlo vařit pivo už od roku 1243, kdy mu toto právo udělil Václav I. O 80 let později se pivo vyrábělo v klášterním pivovaru na Starém Brně. V 19. století dva podnikatelé, Mandel a Hayek, postavili v sousedství kláštera v ulici Hlinky pivovar o poznání modernější – a stojí tam dodnes. Kdo chce proniknout do tajů vaření hořkého moku, může absolvovat prohlídku spojenou s degustací. V místech bývalé sladovny pivovaru na Mendlově náměstí dnes funguje pivovarská restaurace. Spojení osobnosti Gregora J. Mendela

a tradice vaření piva dále připomíná velký hrášek z půllitrů, který je umístěn na travnněné ploše před bazilikou Nanebevzetí Panny Marie.

 Hlinky 12
MHD: Mendlovo nám. (tram, trolejbus, bus)
www.starobrno.cz

Pivovar Starobrno v Brně

Procházky po vilách

Procházka po vilách v Brně

V ulici Lipová č. 17 stojí Žáčkova rodinná vila (1934–1935), kde architekt Eduard Žáček (1899–1973) našel místo pro kancelář i obytný prostor pro rodinu. Nedaleko, v ulici Neumannova č.10, se nachází také Dům pro dva mládence z let 1930–1931, dům bratrů Eislerových, který projektoval jeden z nich, Otto Eisler (1893–1968). Protože byl milovníkem botaniky a zoologie, na pozemku stával také skleník, kde pěstoval kaktusy, a terárium pro aligátora. Za pozornost stojí i třípodlažní vila, která se jmenuje stejně jako

ulice – Tomešova. Nese jméno významné osobnosti meziválečného období, pokrokového starosty Brna Karla Tomeše, který se během 10 let svého mandátu zasloužil mimo jiné o vznik desítek staveb, např. Brněnské přehrady. Funkcionalistický dům, projekt architekta Oskara Pořisky (1897–1982) z let 1927–1928, je v soukromém vlastnictví.

A Lipová 17, B Neumannova 10, C Tomešova 6
--

Městské lázně Kopečná

Městské lázně Kopečná v Brně

Městské lázně Kopečná v Brně

Na začátku 20. století disponovalo koupelnami jen velmi málo městských bytů v Brně. Bylo proto vystavěno několik objektů městských lázní, z nichž hned tři byly projektem Bohuslava Fuchse: Lázně na Starém Brně, v Zábrdovicích a na dnešní ulici Kopečné. Lázně zde stály už dříve, byly však vybaveny pouze sprchami. Během přestavby 1927–1928 se z nich staly lázně vanové. Ty byly rozděleny na 3 části – lázně, čekárnu a vestibul, kde se nacházel bufet i holičství. Na ploché

střeše funkcionalistického objektu se dalo odpočívat a slunit. V roce 2012 byl dům prodán do soukromého vlastnictví, dnes slouží Lékařskému centru.

 Nádražní 16
MHD: Nové sady (tram)

Městské lázně Kopečná v Brně

DRFG Aréna

DRFG Aréna v Brně

Stavba kruhového půdorysu stojí u zastávky Křídlovická od roku 1982. V té době ještě nesla název Hala Rondo. Jedná se o multifunkční halu, která se podle potřeby mění na koncertní sál, prostor pro umělecká vystoupení, semináře a další kulturní akce. Většinu týdne aréna slouží jako lední plocha k veřejnému bruslení a především pro tréninky legendárního hokejového klubu Kometa Brno. Na hokejové zápasy se díky kapacitě může podívat 7700 diváků. Autorem projektu je architekt

 Křídlovická 34
MHD: Křídlovická (tram, bus)
www.drfgarena.cz

Malá Amerika

Malá Amerika v Brně

Malá Amerika je průmyslová budova u železničního nádraží v Brně. Jedná se o bývalý nádražní sklad, který vznikl v letech 1894–1897. Tento patrový objekt z neomítaných cihel je dílem dvojice technických úředníků Severní dráhy císaře Ferdinanda, Wilhelma Asta a Hartwiga Fischela. Za svou zlidovělou přezdívku vděčí dobám, kdy ještě sloužila svému účelu – jako překladiště zboží, mimo jiné i exotického – kávy a tropického ovoce. Dnes slouží jako multifunkční prostor

především kulturním akcím, koncertům, gastronomickým trhům a gastrofestivalům i soukromým akcím.

 Hybešova 1
MHD: Nové sady (tram), Soukenická (bus)

Malá Amerika v Brně

Zajímavosti na Starém Brně

Zajímavosti na Starém Brně

Procházka po stezce mezi ulicí Pivovarskou a Tomešovou. Je zde ulice pro pěší, odkud je krásná vyhlídka na Špilberk a baziliku Nanebevzetí Panny Marie.

Unikátní železniční vlečka, která je vedena středem ulice Poříčí, dříve umožňovala přepravu nákladu na brněnské výstaviště.

Klasicistní zvonice na Křídlovické z roku 1891. V těchto místech stávala osada Křídlovice, později k Brnu připojená.

Modrý lev na fasádě České spořitelny (Křídlovická 2), mozaika Milana Klvaní, která připomíná místo, kde stával slavný hostinec U modrého lva. Ten vznikl už ve 13. století a až do doby zániku roku 1934 sloužil jako restaurační a ubytovací zařízení.

Vydavatel: TIC BRNO, p. o.

Foto: Františka Uříčářová, Richard Stadler
(pivovar Starobrnno), Jana Závodská
(MUSO), Roman Kantor (DRFG Arena)

Text: TIC BRNO

Zdroje: encyklopedie.brna.cz, www.bam.cz,
internetové stránky institucí, Flodrová, M.:
Staré Staré Brno. Brno: EXPO DATA 2007.

TIC BRNO, p. o. finančně podporuje
statutární město Brno.

Veškeré údaje jsou aktuální k datu vydání

2020

www.ticbrno.cz, www.gotobrnno.cz